

תפילה (21)

ידי הקב"ה לעמו ישראל זוהי סוגיא נוספת: אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו. נכון לא לכל מקום אדם יכול להיכנס, בישיבה של מעלה לא נזכה להיכנס למקום שבו הרשב"א ורש"י הקדוש יכנסו, דוד המלך נמצא במקום שאין לו שום מגע בו. יש סדרים עד כמה האדם יכול להגיע, אבל יש לנו מגע עם הקב"ה בעצמו, כי להקב"ה אין שום גבול.

ישנו דבר הנקרא כביכול "נשמתא דכל נשמתין", הנשמה, הפנימיות של כל הנשמות כולם. וזהו הקב"ה, אורייתא וישראל. ואף כשהיהודי רוצה לסלק את עצמו מכל התורה כולה, חסד ה' שהושפע עלינו במתן תורה הביא למצב שבו כל אחד מישראל קשור בנשמת ישראל, וקשר זה הוא בעצם, יהודי מובדל מן הגוי ומציאות זו נותנת לכל יהודי ויהודי אחיזה בכל התורה כולה, וביום שהוא יעשה קנין בשורש השורשים הוא יקבל אחיזה בכל התורה כולה.

ביאור הענין הוא כך: בסדרי הבריאה שקבע השי"ת ישנו שטח שאדם יכול להיכנס לתוכו וישנו שטח שאין באפשרותו להיכנס לתוכו, ישנם גבולות. אבל היה זמן אחד שבו התבטלו כל הגבולות, זמן מתן תורה. הקב"ה שהוא בלי שום גבול ביטל את כל הגבולות, ה' יתברך בא ללמוד את עמו תורה ומצוות. אין לנו שום תפיסה בדברים, אבל אנו יהודים מאמינים היודעים כי ה' יתן חכמה, פירושו שלאדם יש את הסולם של יעקב אבינו שהגיע עד כסא הכבוד. שהרי תלמוד תורה הוא כנגד כולם, ומובא בנפש החיים, שמדרגת תלמוד תורה גבוהה אף יותר מעולם האצילות, גבוה מעל גבוה. בתחתית הסולם, במקום נמוך ביותר, אנחנו נמצאים, עוד לא היתה שפלות כזו, ומעל הכל בראש הסולם נמצא ה' יתברך, שלו אין כל גבול, והוא מחסדי השי"ת: המשפילי לראות בשמים ובארץ.

במתן תורה נשברו כל הסדרים. הקב"ה לקח את התורה מהשמים והניחה על הר סיני. ענין זה מתחדש בעצם כל שנה בחג השבועות ואדם יכול לזכות לשפע בלי גבולות, כי זוהי ההגדרה של היום.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "סידור התפילה"

ונהיה אנחנו וצאצאינו... כולנו יודע שמך ולומדי תורתך לשמה.

משל לשני עניים המחזרים על הפתחים, שהיו מהלכים בדרך ביום חורף קר, מלבושיהם קרועים ובלויים והם עצמם רעבים והקור חודר עד לשד עצמותיהם, עברה כרכרה ובה אחד מעשירי הסביבה, ריחם עליהם אותו עשיר והעלם על כרכרתו ראו עניים את בני משפחתו של העשיר יושבים בכרכתו, כולם עדויים ומקושטים

ונהיה אנחנו וצאצאינו... ולומדי תורתך לשמה
ומפני מה אין מצויין תלמידי חכמים לצאת תלמידי חכמים מבניהן... רבינא אומר: שאין מברכים בתורה תחילה (נדריס פא.), כלומר שלא היתה התורה חשובה בעיניהם כ"כ שיהא ראוי לברך עליה, שלא היו עסוקים בה לשמה, ומתוך כך היו מזלזלין בברכתה. לכאורה היה יותר מקום לשאול מדוע אינה מתקיימת ברכת: לא ימושו מפין ומפי זרעך, ובניהם של תלמידי חכמים אינם יוצאים גם הם תלמידי חכמים, במקום לשאול מפני מה מצוי שבנים תלמידי חכמים יוצאים דווקא מעמי ארצות יותר מאשר מתלמידי חכמים. אמנם לפי הטעם שאין התורה חשובה בעיניהם, מבואר הענין, שכיון שכך אין הם זוכים לברכת "ולא ימושו" יותר מאשר כל אדם, כי ברכת "ולא ימושו" מתקיימת רק במי שהוא עצמו התורה חשובה בעיניו. אבל קשה אם כך הדבר אצל תלמידי חכמים אשר התורה אינה נחשבת בעיניהם, כ"ש שאין התורה נחשבת אצל עמי ארצות שאינם עוסקים בתורה כלל, מדוע א"כ זוכים לבנים תלמידי חכמים. ויש לומר שתלמידי חכמים הואיל ורגילים בתורה, דווקא משום כך אינם זהירים לברך ולהתפלל על בניהם שיהיו הם וצאצאיהם לומדי תורה, מה שאין כן שאר בני אדם, שכשהם פונים מעסקיהם ולומדים תורה, באותה פעם נזהרים מאוד לברך עליה ולהתפלל "ונהיה אנחנו וצאצאינו וכו'" ולכן מקויימת בהם הברכה וזוכים שבניהם תלמידי חכמים, יותר מבניהם של תלמידי חכמים הרגילים בתורתם.

רב רובין בספרו "טללי אורות"

התחברות עם נותן התורה

כידוע לא קל לזכות לתורה, ישנם סדרים כיצד זוכים בה. בפרקי אבות (פ. ו) ישנו מ"ח קנינים שהתורה נקנית בהם, ואם חסר באחד מקניני התורה, הרי לא יקבל את התורה אלא לפי ערך קניינו. ישנם סדרים וישנם תנאים, ונדרשים לכך "קב חומטין" של יראת שמים, סייעתא דשמיא וכו'. אך היתה פעם אחת בה הופיע השי"ת ופרץ את כל הסדרים והגבולות: קבלת התורה, במעמד הר סיני הקב"ה כביכול 'שבר' את כל הסדרים וכל יהודי זכה כדי מנתו בתורה הקדושה במידה גדושה. וכל אחד מישראל, כל אשר יש לו חלק בנשמת ישראל, זכה בחלקו בתורה. בכל המצוות יש סדרים, בכל סוגית הזמנים יש סדר: א"א לתקוע בשופר בסוכות או לאוכל מצה בשבועות, בתפילה יש סוגיא של שמות, סוגיא של סדרים, ואפילו בתורה ישנה סוגיא של: אשר קדשנו במצוותיו וציונו לעסוק בדברי תורה, וזו מצוה שיש בה סדרים, יש בה מרבה ויש ממעיט. אך נתנית התורה על

בעושר רב. אמר אחד העניים לחברו כמה טוב היה לו ברכני ה' מכל העושר רב הזה. השיבו חברו: אוי לך שאתה קופץ יתר על המידה. במצב האיום שאנו נמצאים בו, די לך שתבקש מהקב"ה תבשיל חם, ככר לחם להחיות את הנפש ובגד חם לכסות את גופך, ומה לך לבקש זהב ואבנים יקרות. הנה אנו עומדים בתפילה יום יום ומבקשים שנהיה אנחנו וצאצאינו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה. והרי באותו זמן נמצאים אנו עצמנו במרחק של ת"ק פרסה, לא רק מלימוד התורה לשמה, אלא מדברים פשוטים יותר, כמו שמירת שבת כהלכתה, מאכלות אסורות, וכיוצא באלו איסורים שאדם דש בעקביו. האם אין בזה מן הגיחוך, שאדם שהוא עני ואביון בעצמו, רש ואין כל, ערום ויחף ממש, במקום לבקש שהקב"ה ירחם עליו לקיים את המצוות ההכרחיות, לכסות את גופו, מבקש הוא עושר ואבנים יקרות, תורה לשמה לעצמו, לבניו ולבני בניו.

חפץ חיים

אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו

לכאורה יש מקום לתמוה, הרי השי"ת קודם מתן תורה חזר על כל העמים והציע להם את התורה ולא קיבלוה, מלבד עם ישראל שהסכימו לקבלה אם כן הכיזד אומרים "אשר בחר בני מכל העמים", והרי אנחנו בחרנו את תורתו. אך אמרו חז"ל (שהת קנו): אין מזל לישראל, כי אברהם אבינו ראה באיצטגנינות שאין הוא מוליד, כי כל המזלות מתנגדים לו להקים זרע, אך השי"ת הגביהו מעל המזל, ולפיכך נולד בנו יצחק. נמצא כי כל קיומו של עם ישראל מעל המזל הוא. ולפיכך יכולים הם לשמור תורה ומצוות, כי מי אשר נתון תחת המזל מוכרח הוא במעשיו ונעדר בחירה. לכן מיאנו אומות העולם לקבל את התורה, ביודעים כי הם תחת שליטת המזל והוא הגורם להרע או להטיב. אך עם ישראל, בהיותו מעל המזל, יכול הוא לבחור בטוב ולמאוס ברע, כי אין מזל מכריחו לכאן או לכאן. זו הבחירה עליה מודים אנו להשי"ת: "אשר בחר בנו מכל העמים", בכך שהגביה אותנו מעל המזל, ולפיכך "ונתן לנו את תורתו", בשל בחירה זו קיבלנו את תורתו, כי לו היינו תחת השפעת המזל, כמעט לא היה באפשרותנו לקבל תורה. בכך מובן מדוע צריך היה השי"ת לכפות עליהם הר כגיגית ולומר: אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם (שבת פח.), עם ישראל חששו פן נתונים הם להשפעת המזל ולכן נרתעו מלקבל את התורה. על כך אמר להם הקב"ה כי טועים הם, המזל אינו שולט בהם, ולו היו תחת שלטון המזל היו נאבדים מן העולם, שהרי יצחק אבינו לא היה נולד. לכן אם יקבלו את התורה, מתוך הכרה שאין מזל לישראל מוטב, אך אם יסרבו לקבלה בחושבם שהם תחת שליטת המזל, שם תהא קבורתכם, כי מזל יגרום לאובדם.

רבי יהונתן אייבשיץ בספרו "יערות דבש"

הלכה: קביעת עיתים לתורה, שיעור הקביעות

אין שיעור זמן קצוב לקביעות זו, אלא כל אחד צריך לקבוע לו זמן הלימוד לפי הזמן שיש לו ויש להשתדל לקבוע לכל הפחות ללמוד ג' שעות ביום. ומה שכתב הרמ"א שבשעת הדחק יוצא ידי חובתו בק"ש שחרית וערבית, היינו כל הפרשה של ק"ש, ולא סגי בפסוק ראשון, הכוונה כשהטירדה גדולה יותר מדאי ואי אפשר באופן אחר, וזה אינו מצוי אלא באדם אחד מני אלף שמתוך אונסו אינו יכול לעסוק בתורה אפילו בקביעת עיתים בעלמא, וגם אדם זה יוצא בק"ש רק ידי חובת מצות והגית וגו', אבל אינו מקיים בזה מצוה ולמדתם אותם ומצות ושננתם.

ספר "פסקים ותשובות"

פתגם: חכמים ממצאים כדיחות, טפשים מספרים אותם.

ספר "שמחלה"

חקירה: דמאי

התרומה אסורה איסור עצמי, או רק כדי להתיר את השריית באכילה (צפנת פענח כללי התורה והמצוות ח"א ד"ה דמאי אות כו)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: אלוף השוטים

בעיירה אחת היה נער עילוי, ששמו הלך לפניו. נטפל אליו אחד מראשי הקהל, איש בור וגס רוח, והקנייתו: בעיירה קטנה, אתה בחזקת עילוי, אבל נסה נא לעבור לכרך גדול, כי אז תיווכח לראות, שאינך אלא נער רגיל בין הנערים. נכון, השיב לו הנער, אפשר שבכרך גדול לא אהיה בחזקת עילוי, אבל אתה אפילו בכרך גדול תיחשב לאלוף השוטים.

ספר "חד חלק" חלק

ב' (דף מו)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, אברהם בן רחמונא רינה בת פיבי, נחום בן שמחה, נסים בן אסתר, מרים בת אזיזא זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה

יוסף גרמון כולל עקס לע בען

לכל ענייני הדף נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

ניתן למצוא את העלון

www.kollel-aixlesbains.fr